

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku B. E.
przy uczestnictwie H. B., J. S., K. S. i K. S. M.
o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 16 czerwca 2020 r., sygn. akt I Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie B. E. złożyła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 16 czerwca 2020 r., oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 31 stycznia 2020 r., którym oddalono wniosek o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku po J. S. zmarłym 17 lutego 1992 r.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

W niniejszej skardze powołano się na przesłankę wskazaną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Oczywiście zasadność skargi wnioskodawczynie wiąże z naruszeniem art. 679 § 1 zd. 2 k.p.c., który - zdaniem skarżącej - ma postać „alternatywy łącznej”, z czego miałyby wynikać, że podstawą do zmiany postanowienia o stwierdzeniu

nabycia spadku może być każda z okoliczności wymienionych w tym przepisie z osobna. W konsekwencji - zdaniem wnioskodawczyni - Sąd odwoławczy dokonał wykładni tego przepisu niezgodnie z jego literalnym brzmieniem.

Dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 - nie publ.). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym - jego zdaniem - Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., I UK 214/13, nie publ.).

Uzasadnienie tej przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania jest chybione. Skarżąca przyjmuje, że wypowiedź „[podstawa], której [żądający zmiany, a będący uczestnikiem poprzedniego postępowania] nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość” wyraża alternatywę w sensie logicznym, tj. sytuację, w której do prawdziwości całego zdania wystarczy, by prawdziwy był tylko jeden z jej członów, bez konieczności prawdziwości każdego członu. Wyraża też dość enigmatyczny pogląd, że „gdyby ustawodawca chciał temu przepisowi nadać postać koniunkcji, to redakcja tego przepisu z pewnością by to uwzględniła”. Trudno powiedzieć, co skarżąca mogła mieć na myśli, najprawdopodobniej doszło do pomylenia terminologii i klasyfikacji logicznych z terminologią i klasyfikacją gramatyczną. Zgodnie z werbalnym nazewnictwem funktorów logicznych, alternatywa zwykła (nierozłączna), na którą powołuje się skarżąca jest wyrażona spójnikiem „lub”, zaś

koniunkcja (sytuacja, w której do prawdziwości całej wypowiedzi niezbędna jest prawdziwość każdej z jej części składowych) - spójnikiem „i”. Odzwierciedla to jednak perspektywę logiki, nie zaś perspektywę gramatyki języka polskiego. Język naturalny - niezależnie od tego, czy w rejestrze potocznym, urzędowym, czy też w technolekcie prawniczym - jest dużo bogatszy w spójniki zdań złożonych niż te przyjęte w sposób konwencjonalny do werbalnego wyrażania funktorów logicznych. Użyty we wskazanej przez skarżącą części art. 679 k.p.c. „a” jest typowym spójnikiem koniunkcji. Innymi słowy wyraża sytuację, w której do prawdziwości całej wypowiedzi niezbędna jest prawdziwość każdego z jej członów z osobna. Z perspektywy gramatyki spójnik „i” nazwiemy spójnikiem zdania złożonego współrzędnie łącznego, zaś spójnik „a” spójnikiem zdania złożonego współrzędnie przeciwstawnego, tzn. takiego, który zawiera dwa kontrastujące ze sobą, jednakże niewykluczające się wzajemnie człony. Ma to znaczenie wyłącznie w sferze opisu językoznawczego i nie wpływa na logiczną ocenę każdego z tych rodzajów zdań współrzędnie złożonych. Przykładowo, informując, że „rano pójdę na zakupy i do parku” według standardów języka polskiego użyjemy spójnika „i”, zaś mówiąc, że „rano pójdę po zakupy, a wieczorem do parku” użyjemy spójnika „a”, gdyż w zdaniu wyrażamy kontrast pomiędzy porami dnia. Podobnie w zdaniach „J. biega i słucha muzyki” oraz „J. biega, a E. słucha muzyki”. W drugim zdaniu wyrażamy kontrast pomiędzy osobami wykonującymi czynność, więc użyjemy spójnika „a”. Nie ulega jednak wątpliwości, że aby którekolwiek z tych zdań uznać za prawdziwe, niezbędna jest prawdziwość obu ich członów, to znaczy w zapisie logicznym użyjemy funktora koniunkcji. Jeśli Jan wprawdzie biega, ale E. wcale nie słucha muzyki, zdanie na pewno nie będzie prawdziwe. Podobnie, w bardziej złożonym językowo wypowiedzeniu z art. 679 § 1 zd. 2 *in fine*, spójnik „a” bez wątpienia odnosi się do sytuacji, w której osoba będącą uczestnikiem wcześniejszego postępowania o stwierdzenie nabycia spadku może opierać swe żądanie jedynie na podstawie, której nie mogła powołać we wcześniejszym postępowaniu oraz musi złożyć wniosek przed upływem roku, w którym taką możliwość uzyskała. Podsumowując, należy ocenić, że sam wywód skarżącej zawiera błąd w rozumowaniu, na marginesie jeszcze trzeba dodać,

że samo rozumowanie zostało przedstawione jedynie w sposób abstrakcyjny, bez odniesienia się do tego w jaki sposób miałoby wpłynąć na wynik sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

jw